

Suomen puheenjohtajuus 2021 Pohjoismaisessa ministerineuvostossa

Opetus- ja kulttuuriministeriön puheenjohtajuusohjelma kulttuurin osalta 1.11.–31.12.2021

Puheenjohtajamaa Suomi edistää **pohjoismaista kulttuuriyhteistyötä** Pohjoismaiden ministerineuvoston **Visio 2030:n** ja sen strategisten painopisteiden pohjalta, jotka ovat Vihreä Pohjola, Kilpailukykyinen Pohjola ja Sosiaalisesti kestävä Pohjola. Suomi viestii puheenjohtajuusohjelmallaan, että **taiteen ja kulttuurin saatavuus** ja niiden vapaa harjoittaminen ovat perusedellytyksiä kyvyille ymmärtää, reagoida ja toimia uusissa tilanteissa tai haasteissa, kuten Covid-19 pandemian kaltaisissa yllättävissä tilanteissa. Pohjoismaisella kulttuuriyhteistyöllä on suuri merkitys ihmisten **hyvinvoinnille ja osallisuudelle**, mikä mahdollistaa omalta osaltaan **kestävän kehityksen**.

1. Kilpailukykyinen Pohjola: Opetus- ja kulttuuriministeriö panostaa yhteistyöhön, joka liittyy **alkuperäiskansojen aineettomaan omaisuuteen**. Konferenssi Pohjoismaiden alkuperäiskansojen, eli saamelaisten ja Grönlannin inuiittien perinteisen tiedon suojasta ja aineettomasta omaisuudesta järjestetään 11.11.2021 Inarissa. Tavoitteena on näiden kysymysten osalta vahvistaa alueellista yhteistyötä ja lisätä osaamista Pohjoismaissa. Konferenssissa keskitytään alkuperäiskansojen omaan valmisteluun perustuvan lähestymistavan esittelemiseen. Yhteistyö Pohjoismaissa keskittyy erityisesti siihen, miten nykyiset aineettomat oikeudet suojaavat perinteistä tietoa ja miten puutteita tulisi käsitellä. Yhteyshenkilöt: hallitusneuvos Anna Vuopala (OKM) ja kv. asiain sihteerin Inka Saara Arttijeffer (Saamelaiskäräjät).
2. Sosiaalisesti kestävä Pohjola: Suomi emännöi verkoston *Nordic network for art and culture in school and kindergarden / Nordisk Netværk for kunst og kultur i skole og dagtilbud* tapaamisen valtakunnallisen *Lastenkulttuurifoorumin* yhteydessä 15.-17.11.2021 Lahdessa, Euroopan ympäristöpääkaupungissa. Foorumin teemana on **lastenkulttuuri ja ympäristökasvatus**. Tilaisuudessa esitellään muun muassa hankkeessa *Youth learning through arts Erasmus+* kehitetty ympäristötaiteen metodi ja lapsilähtöinen kestävä kehityksen opas. Yhteyshenkilöt: toiminnanjohtaja Aleksis Valta (Suomen Lastenkulttuurikeskusten liitto) ja kulttuuriasianneuvos Hanna Koskimies (OKM).
3. Kilpailukykyinen Pohjola: Pohjoismaat toteuttavat vuonna 2022 Kanadassa mittavan kulttuuriohjelman, jossa jatketaan pohjoismaisen taiteen ja kulttuurin esittelyä kansainvälisesti. Tähän liittyen opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää Pohjoismaisen ministerineuvoston kanssa syksyllä 2021 virkamiestason

vuoropuhelun Pohjoismaiden ja Kanadan välillä järjestämällä ajankohtaisiin teemoihin keskittyvän **keskustelutarjan Culture and Arts Policy Dialogues Between Canada and the Nordics (Online)**, jonka kolmas ja viimeinen teema on *“Export Culture: International Collaboration and the Mobility of People and Ideas”* (2.12.2021). Paikallisena kumppanina toimii *Canadian Heritage*. Yhteyshenkilöt: kulttuuriasianneuvos Laura Mäkelä (OKM) ja projektityöntekijä Turið Johannessen (NMRS).

4. Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiset hankkeet muiden ministeriöiden kanssa

Vihreä Pohjola: Ympäristöministeriön päävastuulla on 3-vuotinen hanke **Rakentamisen kiertotalous**, jonka tavoitteena on edistää kiertotaloutta rakentamis sektorilla, kehittää ja luoda uusia yhteistyöverkostoja ja viedä Pohjoismaiden hyviä käytäntöjä tehokkaasti käytäntöön. Hanke muodostuu useasta alahankkeesta, joiden toteuttamisvastuu on jaettu eri toimijoille Pohjoismaissa. Opetus- ja kulttuuriministeriön vastuulla on hanke, jossa selvitetään Davosin julistuksen toimeenpanoa Pohjoismaissa sekä kehitetään pohjoismaisen rakentamiskulttuurin narratiivia. Hankkeessa tehdään myös yhteistyötä Euroopan komission Uusi eurooppalainen Bauhaus -aloitteen (New European Bauhaus, NEB) kanssa. Yhteyshenkilöt: erityisasiantuntija Matti Kuittinen (YM) ja kulttuuriasianneuvos Petra Havu (OKM)

5. Ahvenanmaa 100-vuotta

Ahvenanmaan itsehallinnon juhluvuoden vietto aloitetaan 9.6.2021 ja juhluvuosi päättyy 9.6.2022. Suomi järjestää puheenjohtajamaana yhdessä *Pohjoismaisen ministerineuvoston sihteeristön* kanssa **kulttuuriyhteistyön virkamieskomitean** kokouksen 8.–9.12.2021 Maarianhaminassa (koronatilan salliessa). Yhteyshenkilöt: kulttuuritoimiston toimistopäällikkö/maakunnan antikvaari Viveka Löndahl (AX) ja kulttuuriasianneuvos Riitta Heinämaa (OKM).

Lisätiedot/opetus- ja kulttuuriministeriö: etunimi.sukunimi@gov.fi

- Kulttuuriasianneuvos Riitta Heinämaa (pm. virkamieskomitean puheenjohtaja)
- Kulttuuriasianneuvos Hanna Koskimies (Suomen edustaja pm. virkamieskomiteassa)
- Kulttuuriasianneuvos Mirva Mattila (Suomen edustaja pm. virkamieskomiteassa)
- Projektisuunnittelija Marjaana Seppinen (Kansainvälisten asiain sihteeristö)

Suomen puheenjohtajuus 2021 Pohjoismaisessa ministerineuvostossa

Opetus- ja kulttuuriministeriön puheenjohtajuusohjelma kulttuurin osalta 1.1.–31.10.2021

Puheenjohtajamaa Suomi edistää **pohjoismaista kulttuuriyhteistyötä** Pohjoismaiden ministerineuvoston **Visio 2030:n** ja sen strategisten painopisteiden pohjalta, jotka ovat Vihreä Pohjola, Kilpailukykyinen Pohjola ja Sosiaalisesti kestävä Pohjola. Suomi viestii puheenjohtajuusohjelmallaan, että **taiteen ja kulttuurin saatavuus** ja niiden vapaa harjoittaminen ovat perusedellytyksiä kyvyille ymmärtää, reagoida ja toimia uusissa tilanteissa tai haasteissa, kuten Covid-19 pandemian kaltaisissa yllättävissä tilanteissa. Pohjoismaisella kulttuuriyhteistyöllä on suuri merkitys ihmisten **hyvinvoinnille ja osallisuudelle**, mikä mahdollistaa omalta osaltaan **kestävän kehityksen**.

1. Vihreä Pohjola: Opetus- ja kulttuuriministeriö toteutti kansainvälisen *Audiovisual collaboration 2021* -hankkeen, jossa keskitytään **av-alan toimintaedellytyksiin ja kilpailukykyyn**. Yhteistyössä *Pohjoismaisen elokuva- ja tv-rahaston (NFTVF)* kanssa järjestettiin keväällä keskusteluseria, jonka avulla haluttiin vahvistaa yhteyksiä alan toimijoiden ja päättäjien välillä Pohjoismaissa sekä Euroopassa. Keskusteluserian tilaisuudet järjestettiin alan keskeisten festivaalien ja niiden ammattilais- ja markkinointitapahtumien yhteydessä Göteborgissa (29.1.2021 Göteborg Film Festival: Pohjoismaisen alan kilpailukyky), online-dialogina (15.3.2021 NFTVF: EU-mediapäätäjät ja pm. ala), Kööpenhaminassa (20.4.2021 Tanskan CPH DOX ja NFTVF: Dokumenttielokuvien muuttuva rahoitustilanne), Haugesundissa (25.8.2021 Norwegian International Film Festival: Diversity) ja Helsingissä (24.9.2021 Finnish Film Affair/Helsinki International Film Festival: Sustainability). Yhteyshenkilöt: kulttuuriasianneuvos Laura Mäkelä (OKM) ja johtaja Liselott Forsman (NFTVF).
2. Vihreä Pohjola: Puheenjohtajuusvuoden **päätapahtuma** oli 8–9.6.2021 järjestetty virtuaalikonferenssi *Alla påverkar! Jokainen vaikuttaa!* Konferenssin teemana oli **koulutus, kulttuuri ja nuoriso kestävän kehityksen edistäjinä**. Ohjelmassa tarkasteltiin eri sektorien tulokulmia kestäväan kehitykseen sekä miten nämä sektorit hyödyntävät ja tukevat toisiaan edistäessään kestäväan kehitystä. Konferenssissa opetus- ja kulttuuriministeriö teki yhteistyötä muun muassa pohjoismaisen *kestävän kehityksen asiantuntijaryhmän*, *Suomen taide- ja kulttuurikasvatuksen observatorion* ja *nuorten* kanssa. Konferenssi toi nuorten lisäksi yhteen kestävän kehityksen eri verkostot ja opettajaosaajat. Yhteyshenkilöt: johtaja Kirsi Lindroos (OKM) ja projektisuunnittelija Marjaana Seppinen (OKM).

3. Sosiaalisesti kestävä Pohjola: Opetus- ja kulttuuriministeriö järjesti yhdessä *Pohjoismaisen kulttuuripisteen* kanssa 27.5.2021 webinaarin, jonka aiheena oli **kuvakirjat ja lukeminen**. Ohjelmaan kutsuttavat vieraat edustivat laajasti kirjalaa ja kulttuurikenttää, aina ministereistä akateemikkoihin, kulttuuritoimittajiin ja kuvakirjan tekijöihin. Webinaarin yhteydessä esiteltiin myös 3-vuotinen lukemista edistävä pohjoismainen hanke *Bokslukaren*, joka saa tukea *Pohjoismaiselta ministerineuvostolta*. Yhteyshenkilöt: erikoiskirjastonhoitaja Mikaela Wickström (Pohjoismainen kulttuuripiste) ja kulttuuriasiainneuvos Hanna Koskimies (OKM).
4. Sosiaalisesti kestävä Pohjola: Virtuaalisesti 18.5.2021 toteutetussa *Reshaping horizons of hope – Theatre of the future* -paneelissa kuultiin ajatuksia siitä, millainen **muutosprosessi pohjoismaisella esittävän taiteen** kentällä tarvitaan, jotta tulevaisuuden teatteri on nykyistä **moninaisempaa ja inklusiivisempaa**. Paneelia edelsi ohjaaja Anta Helena Recken keynote-puheenvuoro, joka toi esille tapoja, joilla Recke pyrkii työnsä kautta haastamaan Saksan institutionaalisilla teatterilavoilla nähtäviä esityssisältöjä, olemassa olevia normeja ja kolonialistisia rakenteita. Opetus- ja kulttuuriministeriö toimi paneelissa *Nordic Network of Post-migrant Performing Arts* -verkoston ja sitä koordinoivan *New Theatre Helsingin* kumppanina. Ohjelma oli osa *#StopHatredNow* -tapahtumaviikkoa ja se linkittyi hankkeeseen *An inclusive cultural sector in the Nordics*, josta Norja vastasi Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajuusmaana (2017). Yhteyshenkilöt: projektikoordinaattori Helena Korpela (New Theatre Helsinki) ja kulttuuriasiainneuvos Riitta Heinämaa (OKM).
5. Sosiaalisesti kestävä Pohjola: Opetus- ja kulttuuriministeriö järjesti *Hanasaaren ruotsalais-suomalaisen kulttuurikeskuksen* ja *Svenska Nu* -verkoston kanssa 16.9.2021 digitaalisessa muodossa konferenssin *Nordisk språkkonferens*. Konferenssissa juhlistettiin Pohjoismaisen kielipoliittisen julistuksen 15-vuotista taivalta ja keskusteltiin **pohjoismaisen kielipolitiikan ja -yhteistyön** tulevaisuudesta. Konferenssi järjestettiin *Nordspråk*-verkoston kokouksen yhteydessä, jonka osallistujat edustavat pohjoismaisten kielten äidinkielen opettajia ja niitä vieraina kielinä opettavia opettajia. Yhteyshenkilöt: opetusneuvos Anna Mikander (OKM) ja projektipäällikkö Mikael Hiltunen (Hanasaaren kulttuurikeskus).
6. Kilpailukykyinen Pohjola: Pohjoismaat toteuttavat vuonna 2022 Kanadassa mittavan kulttuuriohjelman, jossa jatketaan pohjoismaisen taiteen ja kulttuurin esittelyä kansainvälisesti. Tähän liittyen opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti Pohjoismaisen ministerineuvoston kanssa syksyllä 2021 virkamiestason vuoropuhelun Pohjoismaiden ja Kanadan välillä järjestämällä ajankohtaisiin teemoihin keskittyvän **keskustelutarjan Culture and Arts Policy Dialogues Between Canada and the Nordics (Online)**, jonka kahtena ensimmäisenä teemana olivat *“Cultural Dimension of Sustainable Development and Green Transition in the Field of Culture”* (27.9.2021) ja *“Moving Forward: Guiding Principles on Diversity of Content Online”* (27.10.2021). Paikallisena kumppanina toimi *Canadian Heritage*. Yhteyshenkilöt: kulttuuriasiainneuvos Laura Mäkelä (OKM) ja projektityöntekijä Turið Johannessen (NMRS).

7. Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiset hankkeet muiden ministeriöiden kanssa

Vihreä Pohjola: Ympäristöministeriön päävastuulla on 3-vuotinen hanke **Rakentamisen kiertotalous**, jonka tavoitteena on edistää kiertotaloutta rakentamissektorilla, kehittää ja luoda uusia yhteistyöverkostoja ja viedä Pohjoismaiden hyviä käytäntöjä tehokkaasti käytäntöön. Hankkeen yhteistyökumppanina opetus- ja kulttuuriministeriö edisti kokonaisuuteen linkittyvää New European Bauhaus -ohjelmaa ja osallistui 24.3.2021 pidetyn *Nordic co-design: New European Bauhaus* -tapahtuman sekä 28.4.2021 pidetyn *Sustainable aesthetics in the built environment* -tapahtuman järjestämiseen. Katso: <https://www.nordicbauhaus.eu/#/page=1> Yhteyshenkilöt: erityisasiantuntija Matti Kuittinen (YM) ja kulttuuriasiainneuvos Petra Havu (OKM).

Lisätiedot/opetus- ja kulttuuriministeriö: etunimi.sukunimi@gov.fi

- Kulttuuriasiainneuvos Riitta Heinämaa
(pm. virkamieskomitean puheenjohtaja)
- Kulttuuriasiainneuvos Hanna Koskimies
(Suomen edustaja pm. virkamieskomiteassa)
- Kulttuuriasiainneuvos Mirva Mattila
(Suomen edustaja pm. virkamieskomiteassa)
- Projektisuunnittelija Marjaana Seppinen
(Kansainvälisten asiain sihteeristö)

#Norden2021

#PohjoismaatYhdessä

#NordenTillsammans